

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2001 M. SAUSIO 25 D. NUTARIMO
NR. 86 „DĖL LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ (toliau – Projektas Nr.1) IR
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. GRUODŽIO 24 D.
NUTARIMO NR. 1656 „DĖL NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ
NUOSTATŲ IR DALINIO DARBO IŠMOKŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTŲ (toliau – Projektas Nr.2)
(TAP-19-296, 19-297) (TAIS 19-1508(2) 19-1510(2),**

2019-03-05 Nr.NV-592

Vilnius

Įvertinę Projekto Nr.1 ir Projekto Nr.2 atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlome įvertinti Projekto Nr.1 1.1 papunktyje teikiamo pakeitimo tikslingumą bei siūlomos nuostatos santykį su keičiamo punkto pirmojo sakinio nuostata, nustatančia, jog darbo užsienyje laikotarpiai į ligos ir motinystės socialinio draudimo stažą įskaitomi Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentuose ir tarptautinėse sutartyse nustatyta tvarka. Jeigu su darbu užsienyje susijusio ligos ir motinystės socialinio draudimo stažo skaičiavimui taikoma Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentuose nustatyta tvarka, tikslinga įvertinti, ar siūlomas pakeitimas nėra perteklinis, juolab, kad stažo skaičiavimas asmenims, įgijusiems jį Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje (toliau kartu – Jungtinė Karalystė) po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos dienos nėra papildomai reguliuojamas, dėl ko kyla ir Projektu Nr. 1 siūlomo reguliavimo aiškumo ir pakankamumo klausimas. Analogiška pastaba taikytina ir Projekto Nr.2 1.1 papunktyje teikiamam nedarbo socialinio draudimo stažo įskaitymo taisyklės pakeitimui.

2. Pastebėtina, kad Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 6, 14, 18, 21, 22, 24 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr.XIII-1338, įsigaliojęs 2019 m. sausio 1 d., nustatė, kad „kai įsigaliojus šiam įstatymui išmokoms apskaičiuoti imami draudžiamųjų pajamų laikotarpiai ir šalies vidutinis mėnesinis darbo užmokestis iki 2018 m. gruodžio 31 d., apskaičiuojant išmokų dydį šios draudžiamosios pajamos ir šalies vidutinis mėnesinis darbo užmokestis didinami 1,289 karto“ (8 straipsnio 3 dalis). Taigi, nurodytu atveju draudžiamųjų pajamų ir šalies vidutinio darbo užmokesčio indeksavimo taisyklė yra nustatyta įstatymu. Vertinamu atveju, Projekto Nr.1 1.2 papunktyje teikiamu Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatų 79 punkto pakeitimu siūloma nustatyti, kad apskaičiuojant apdraustiesiems asmenims, kurie turi draudžiamųjų pajamų ir gauna vaiko priežiūros, tėvystės ir motinystės išmokas, mokamą šių išmokų ir turėtų pajamų skirtumą, tą mėnesį gautos su darbo ar tarnybos santykiais susijusios draudžiamosios pajamos mažinamos 1,289 karto. Tokiu būdu Vyriausybės

nutarimu siūloma koreguoti Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme nustatytą taisyklę dėl turėtų pajamų ir gaunamų išmokų skirtumo dydžio nustatymo, nors vadovaujantis Konstitucinio Teismo doktrina (pavyzdžiui, Konstitucinio Teismo nutarimas 2012 m. vasario 27 d.) būtent įstatymo leidėjo teisė nustatyti vaiko priežiūros atostogų teikimo pagrindus, sąlygas, trukmę, jų metu teikiamos finansinės paramos dydžius.

Pažymime, kad Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme (pavyzdžiui, 18 straipsnio 3, 24 straipsnio 4 dalyje ir kt.) yra nustatyta, kad išmokų skirtumas yra mokamas Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatuose nustatyta tvarka, t. y., suteikiama teisė poįstatyminiu teisės aktu detalizuoti procedūrines normas, bet ne nustatyti mokėtinos išmokos apskaičiavimo taisyklę, kuria reguliuojamas ir gaunamos išmokos dydis. Vadovaujantis Konstitucinio Teismo doktrina poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos įstatymo normos, tačiau toks teisės aktas negali pakeisti paties įstatymo (Konstitucinio Teismo 1994 m. sausio 19 d. nutarimas). Žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuoju aukštesnės galios teisės aktuose (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. lapkričio 29 d. nutarimai).

Todėl siūlome atsisakyti Projekto Nr.1 1.2 papunktyje teikiamo pakeitimo. Siūloma nuostata, pirmiausia, turi būti pildomas Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas, kartu įvertinant poreikį šį pakeitimą teikti Lietuvos Respublikos Seimui skubos tvarka.

3. Projekte Nr.1 ir Projekte Nr.2 siūlomas pakeitimų įsigaliojimo momentas turi būti patikslintas, nustatant konkrečiau, jog nutarimai įsigalioja Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos dieną.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė